

Titel PlanMER Windenergie; scope MER en proces met gemeenten
Datum 19-12-2022
Auteur 5.1.2.e

Inleiding

In het verlengde van het besluit van PS¹ wordt gewerkt aan de start van de plan-m.e.r.-procedure en de start van de projectprocedure voor windenergie in Utrecht. In voorliggende notitie wordt een toelichting gegeven op de startkaart voor het planMER zoals die wordt opgenomen in de concept Notitie Reikwijdte en Detailniveau. Vervolgens wordt ingegaan enkele vragen die door gemeenten over deze startkaart zijn gesteld.

Begrenzing plangebied voor het MER

Met het planMER windenergie wordt een provinciebrede locatieafweging gemaakt met het oog op de voorbereiding van ruimtelijke besluitvorming over windprojecten. Doel is om in 2030 1 TWh aan opwekcapaciteit te hebben gerealiseerd in 2030. Om de provinciebrede locatieafweging goed te kunnen uitvoeren is het noodzakelijk om te werken met een onderzoeksgebied voor het MER waarin alle potentiële gebieden voor de ontwikkeling van windenergie zijn meegenomen. Dat betekent dat de startkaart met 72 zoekgebieden het vertrekpunt vormt voor het planMER.

Het staat initiatiefnemers voor het planMER vrij om de begrenzing van het plangebied voor het planMER te bepalen. Het is echter van groot belang dat geen potentiële zoekgebieden voor windenergie worden gemist. Dat is een punt waar de Commissie voor de m.e.r. altijd aandacht voor heeft in een planMER. De criteria om te komen tot een startkaart moeten eenduidig en helder onderbouwd zijn.

Ten tweede is het waardevol dat alle potentiële onderzoeksgebieden voor windenergie worden onderworpen aan dezelfde beoordelingscriteria. Alleen dan kan een verantwoorde keuze worden gemaakt voor een provinciebreed voorkeursalternatief. Wanneer bij de start van het planMER al wordt gestuurd door gebieden niet mee te nemen, bijvoorbeeld op verzoek van gemeenten, is de keuze voor een voorkeursalternatief niet gebaseerd op een volledig onderzoek. De gekozen opzet voor de NRD komt de kwaliteit van de besluitvorming ten goede.

Het is bij de start van het planMER alleen de bedoeling om gebieden uit te sluiten waar de ontwikkeling van windenergie stuit op wettelijke belemmeringen en gebieden waar de ontwikkeling van windenergie als complex wordt beoordeeld in relatie tot overige provinciale ruimtelijke belangen. Dit laatste worden 'complexe belemmeringen' genoemd. Voor beide soorten belemmeringen is een belemmeringenstudie uitgevoerd. De resterende gebieden (72 locaties) vormen gezamenlijk het vertrekpunt voor de NRD.

¹ Tussenbalans Regionale Energiestrategieën provincie Utrecht, PS2022MM46, 21 september 2022.

Vragen/wensen gemeenten

Verzoeken om gebieden af te laten vallen in de NRD

Enkele gemeenten geven aan dat zij het onwenselijk vinden als de provincie een NRD publiceert waarin locaties opgenomen worden die op gemeenteniveau in een eerder stadium zijn 'afgevallen'. Zij verwachten dat dit negatieve gevolgen heeft voor het proces dat zij in de komende periode (al dan niet naar aanleiding van de oproep van de provincie) voor windenergie in de gemeente willen doorlopen.

Het antwoord is dat het planMER enkel een milieutechnisch onderzoek betreft waarin gebieden met elkaar worden vergeleken. Met het opnemen van gebieden in het MER wordt nog geen voorkeur uitgesproken, de locaties worden enkel beoordeeld op milieueffecten. Vervolgens worden alternatieven samengesteld en onderzocht waarna een provinciebreed voorkeursalternatief wordt afgewogen. Dat voorkeursalternatief wordt vastgelegd in een provinciebrede voorkeursbeslissing die de basis vormt voor één of meer projectbesluiten (zie volgende paragraaf over mogelijkheden ruimtelijke besluitvorming door gemeenten).

De afweging van het voorkeursalternatief vindt niet uitsluitend plaats op basis van milieuinformatie. Bij de afweging van het voorkeursalternatief wordt naast de informatie uit het planMER (waaronder ook informatie over netaansluitingsmogelijkheden) ook andere informatie betrokken. De keuze voor een voorkeursalternatief en voorkeursbeslissing is een politieke keuze. Bij de afweging van de voorkeursbeslissing wordt rekening gehouden met bestaande opwekcapaciteit en met concrete plannen en projecten van gemeenten. Op basis van al deze factoren wordt de resterende opgave voor 2030 in de voorkeursbeslissing bepaald.

In de fase waarin een VKA wordt afgewogen vindt uiteraard overleg plaats met gemeenten. Het afgeronde MER bevat de noodzakelijke milieuinformatie om met gemeenten in gesprek te gaan over de voorkeursbeslissing.

Verzoeken om gebieden toe te voegen aan de startkaart

Diverse gemeenten hebben in het collegebesluit naar aanleiding van brief van 6 juli verzocht om toevoeging van locaties.

Het antwoord is dat verzoeken om toevoeging van locaties, mits voorzien van een schriftelijk verzoek van het college, worden gehonoreerd. Deze locaties komen voort uit het participatieproces met gemeenten dat in het kader van de tussenbalans is gestart en zijn om die reden waardevol om in het planMER te beschouwen. Of deze locaties ook als geschikte locaties uit het MER naar voren komen en of ze deel uitmaken van het voorkeursalternatief moet nog blijken. Op voorhand worden geen restricties gesteld aan deze toe te voegen gebieden (bijvoorbeeld als het gaat om de ondergrens voor het aantal windturbines).

Het is overigens niet zo dat gemeenten geen ruimtelijke besluitvorming kunnen starten voor gebieden die geen deel uitmaken van het provinciale planMER. Gemeenten houden in elk geval ruimte om, na inwerkingtreding van de Energiewet, voor windprojecten tot 15 MW² zelfstandig locaties aan te wijzen in het Omgevingsplan en/of vergunningprocedures te begeleiden. Bij die projecten moet vervolgens

² Op grond van de Elektriciteitswet geldt dat gemeenten bevoegd gezag zijn voor windprojecten tot 5 MW. Na inwerkingtreding van de Energiewet, naar verwachting gelijktijdig met de Omgevingswet, wijzigt dit in 15 MW.

invulling worden aan een eventuele m.e.r.(beoordelings)-plicht³. Het feit dat dergelijke locaties geen deel uitmaken van het provinciebrede planMER vormt geen belemmering. Voorwaarde is wel dat de Provinciale Omgevingsverordening de ontwikkeling niet in de weg staat.

Provinciaal planMER en gemeentelijke besluitvorming

Provincie Utrecht heeft twee redenen om een planMER windenergie op te stellen:

- Een planMER is nodig om te motiveren dat provincie een projectprocedure start voor één of meer potentiële windlocaties in provincie Utrecht
- Met een planMER wordt invulling gegeven aan de plan-m.e.r.-plicht die geldt voor de voorkeursbeslissing uit de projectprocedure. Een voorkeursbeslissing is voor windprojecten niet verplicht maar kan wel vrijwillig worden voorbereid.

Een provinciebreed planMER voor windenergie kan daarnaast ook worden gebruikt door gemeenten en RES regio's:

- Een afgerond planMER kan dienen ter invulling van de planMER-plicht bij de voorbereiding van gemeentelijke omgevingsvisies en omgevingsplannen⁴. NB: dit betekent niet dat gemeenten automatisch alle locaties uit het MER moeten verwerken in de omgevingsvisie of het omgevingsplan. Mede op basis van het MER kan door gemeenten een onderbouwde keuze worden gemaakt.
- Een afgerond provinciebreed planMER kan dienen ter onderbouwing van een RES 2.0. Omdat sprake is van rangorde van plannen en programma's kan daarmee zelfs een nieuw planMER en een m.e.r.-procedure voor een RES 2.0 achterwege blijven. Voor de RES 2.0 zou bijvoorbeeld kunnen worden gewerkt met een oplegnotitie.

Overdracht bevoegd gezag windprojecten

Het afgeronde planMER wordt gelijktijdig met de ontwerp-voorkeursbeslissing ter visie gelegd. In die fase wordt gemeenten de gelegenheid geboden om onder voorwaarden het bevoegd gezag te verkrijgen voor één of meer aangewezen windprojecten. Het betreft windprojecten in gebieden die deel uitmaken van de voorkeursbeslissing (geldt voor projecten van 15 MW of meer). Ook over lopende projecten wordt in die fase een besluit genomen over het bevoegd gezag, als dat besluit nog niet is genomen. Provincie verbindt een termijn aan de mogelijkheid voor het overdragen van het bevoegd gezag en verlangt van gemeenten een motivatie bij het verzoek om overdracht van de bevoegdheid.

³ Projecten bestaande uit ten hoogste 2 windturbines zijn niet m.e.r.-beoordelingsplichtig waardoor tevens geen sprake is van een plan-m.e.r.-plicht. Er is wel sprake van een procedureel risico in het geval de windlocatie tot stand is gekomen na nadrukkelijke locatieafweging in een RES. In dat geval kan de RES als kaderstellend worden beoordeeld waardoor invulling had moeten worden gegeven aan de plan-m.e.r.-plicht. Dit risico is er niet wanneer de RES geen nadrukkelijk locatieafweging bevat zonder planMER.

⁴ Artikel 16.37 Omgevingswet

Bosch & Van Rijn
Franz-Lisztplantsoen 220
3533 JG Utrecht

Tel: 030 - 677 64 66
Mail: 5.1.2.e@boschenvanrijn.nl
Web: www.boschenvanrijn.nl

© Bosch & [5.1.2.e](#)

Behoudens hetgeen met de opdrachtgever is overeengekomen, mag in dit rapport vervatte informatie niet aan derden worden bekendgemaakt. Bosch & Van Rijn BV is niet aansprakelijk voor schade door het gebruik van deze informatie.